

**ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL DE 5 JUDECĂTORI**

Dosar nr. 7613/1/2012

Pronunțare: 20 mai 2013

CONCLUZII

formulate pentru inculpatul intimat BABIUC VICTOR

Prin rechizitoriul din 2 noiembrie 2010 DNA a dispus **trimiterea în judecată a inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu contra intereselor publice în formă calificată, prev. de art. 248 rap. la art. 248¹ C.p.**

Prin același rechizitoriu au mai fost trimiși în judecată inculpații Cioflină Dumitru, Becali George și Babiuc Ioana.

În rechizitoriu sunt explicate presupusele fapte săvârșite de **inc. Babiuc Victor** și încadrarea juridică dată acestora, după cum urmează:

- **În calitate de ministru apărării naționale a aprobat – la doar câteva zile de la numirea în această funcție – proiectul Programului de pregătire operativă a teritoriului pentru apărare pentru perioada 1997 – 2000**, în care, fără o justificare a nevoilor operative ale forțelor sistemului național de apărare intervenită în perioada iulie 1996 – ianuarie 1997 și fără avizul Statului Major General (SMG), este inclus un obiectiv nou la Ștefănești.

- **A aprobat efectuarea schimbului de terenuri cu învinuitul Becali George** cu încălcarea dispozițiilor legale privind regimul juridic al bunurilor proprietate publică și cu încălcarea dispozițiilor privind circulația juridică a terenurilor.

- **A aprobat efectuarea schimbului de terenuri în lipsa unui aviz din partea Direcției Legislație și Contencios, în condițiile în care Ministerul Agriculturii și Alimentației a refuzat să se pronunțe cu privire la natura juridică a terenurilor până la adoptarea legii privind proprietatea publică, iar Ministerul de Justiție, prin secretarul de stat pe probleme de legislație – deci persoană implicată în promovarea legii privin regimul proprietății publice și-a exprimat**

un punct de vedere ferm, în sensul că terenul administrat de către M.Ap.N. nu poate fi decât proprietate publică.

- A aprobat efectuarea schimbului de terenuri în condițiile în care anterior fiica sa, Babiuc Ioana, încheiase cu Becali George un contract de vânzare – cumpărare pentru o suprafață din terenul pentru care Cioflină Dumitru aprobase efectuarea schimbului, dar nu se perfectase contractul de schimb la un preț simbolic.

Se mai reține în rechizitoriu că prin presupusele fapte infracționale **s-a produs un prejudiciu de 448.378 USD**, reprezentând diferența de valoare între terenul predat la schimb de către M.Ap.N. și cel primit de la Becali George. Se invocă acel contract de schimb cu încheiere de autentificare nr. 1215 din 4 iunie 1999, folosul necuvenit realizat prin încheierea contractului fiind de cca. 3.000 USD, reprezentând diferența între valoarea terenului stabilită prin expertiză și prețul achitat.

Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția Penală, prin sentința penală nr. 830 din 24 mai 2012, a dispus în unanimitate, pentru inc. Babiuc Victor, achitarea pentru infracțiunea de luare de mită în baza art. 11 pct. 2 lit. a rap. la art. 10 alin. 1 lit. d C.p.p.

Deasemenea, în majoritate, instanța a dispus achitarea inc. Babiuc Victor pentru infracțiunea de abuz în serviciu în formă calificată în baza art. 11 pct. 2 lit. a rap. la art. 10 alin. 1 lit. d C.p.p.

În cauză, judecătorul Ștefan Pistol a formulat opinie separată pentru inc. Cioflină Dumitru și Babiuc Victor motivând că temeiul achitării lor are în vedere art. 10 alin. 1 lit. e C.p.p. cu referire la art. 51 C.p. pentru infracțiunea prev. de art. 248 – 248¹ C.p.

*
* *

Programul de pregătire a teritoriului pentru apărare

Acest program a fost **elaborat de persoane cu responsabilități importante** din cadrul Statului Major al Armatei Române și din Oficiul Central de Stat pe probleme Speciale.

Acestea sunt singurele structuri legale care, potrivit art. 30 din Legea nr. 37/1995, erau competente să propună includerea Punctului de comandă Ștefănești (PC) în Programul de pregătire a teritoriului pentru apărare.

Pentru prima dată, așa cum rezultă din declarațiile unor militari de carieră cu vechime îndelungată în M.Ap.N., despre PC Ștefănești s-a discutat începând din anul 1952, pentru ca, în final, autoritățile menționate mai sus să decidă poziționarea obiectivului în teritoriu.

La 17 ianuarie 1997, prin **Hotărârea nr. 9/1997, CSAT** – autoritate condusă de președintele țării având în componere șefii serviciilor de informații, șeful consilierilor prezidențiali, consilierul prezidențial pentru securitate, mai mulți miniștri, cărora li se adaugă secretarul CSAT – **a aprobat includerea în strategia Programului obiectivul de la Ștefănești.**

Din momentul în care obiectivul a fost înscris în strategia de apărare, M.Ap.N. avea obligația să treacă la executarea lucrărilor.

Din actele de urmărire penală și din cele rezultate în urma cercetării judecătorești se poate observa că persoanele din conducerea Statului Major General (SMG) au apreciat că trebuie identificate circa 100 ha teren compact alături de obiectivele militare existente la Ștefănești.

Plasarea obiectivului la Ștefănești este motivată strategic și funcțional prin existența în zonă a altor obiective militare.

Șeful SMG a declarat că „schimburile de terenuri s-au efectuat pentru extinderea perimetrului cazarmii 917 București – Ștefănești de Jos, inclus în Programul de pregătire a teritoriului pentru apărare în perioada 1997 – 2000, aprobat de CSAT prin Hotărârea nr. 9 din 17 ianuarie 1997”.

Preocuparea conducerii armatei țării a început din 1952, dar trebuia să se îndeplinească anumite condiții, printre care și aceea a asigurării unei suprafețe compacte de cel puțin 100 ha, să existe fondurile necesare pentru un obiectiv important strategic.

Întrucât exista o lipsă de fonduri și M.Ap.N. nu putea să cumpere terenuri responsabili din minister au optat pentru schimbul de terenuri.

Din declarațiile martorilor generali Chelaru, Mincu, Ghițaș, Stănășilă și colonel Crețu, care ocupau funcții importante în SMG, nu se confirmă versiunea cercetată de procuror cu privire la Punctul de comandă Buftea.

Această versiune a fost apreciată de martori ca fiind nereală, iar harta depusă la dosarul penal fără să se știe de cine este un „înscris pirat”, cu atât mai mult cu cât la Direcția Operații din SMG nu s-a înregistrat propunerea pentru un PC la Buftea.

Martorul Chelaru, fost șef al SMG, în declarația dată instanței a motivat de ce acest document este „pirat”, el neavând înscrise datele de identificare cerute de regulamentele militare în materie.

DNA a folosit această versiune, utilizând documentul respectiv, care este în cele din urmă un fals și pe care regulamentele și militarii de profesie nu-l evaluează.

De altfel, în timpul urmăririi penale și al cercetării judecătorești, nu s-au administrat probe din care să rezulte că Babiuc Victor, ca ministru al apărării, ar fi avut vreo contribuție la stabilirea obiectivului de la Ștefănești sau pentru includerea lui în Programul pentru pregătirea teritoriului pentru anii 1997 – 2000. Acordul ministrului, la care se fac referiri în rechizitoriu și în motivele de recurs, nu a fost nimic altceva decât trimiterea la CSAT a proiectului Programului.

*
* *

Schimbul de terenuri între M.Ap.N. și inculpatul George Becali

Instanța de judecată a analizat acest schimb de terenuri la filele 28 – 33 din sentință. Se urmăresc cronologic activitățile desfășurate, schimbul de corespondențe dintre M.Ap.N. și alte autorități ale statului.

În primul rând trebuie avut în vedere demersul Direcției Domenii și Construcții Militare, care a trimis la cabinetul ministrului raportul nr. 7182/26 august 1996, în care se motivează necesitatea extinderii perimetrului cazărmii de la Ștefănești, raport pe care șeful SMG l-a aprobat și a ordonat măsurile necesare extinderii perimetrului cazărmii.

Întrucât la acea vreme ministrul apărării era Gheorghe Tinca, înlocuit la comandă de Cioflină Dumitru, acesta l-a rezoluționat favorabil.

Din cele de mai sus rezultă că inculpatul Babiuc Victor nu a fost implicat în demersul prealabil și realizarea acestui schimb de terenuri.

*
* *
*

În mandatul inculpatului Babiuc Victor s-a realizat un schimb de terenuri la 4 iulie 1999.

Martorul Iliescu Lazăr, la 15 decembrie 2011, a declarat instanței că a lucrat în M.Ap.N. în perioada 1976 – 2002 și că între anii 1996 – 1998 a fost comandantul unității de construcții, ulterior fiind numit loctiitor al șefului Direcției Domenii Militare.

Printre altele, martorul avea în atribuții identificarea unor locații pentru amplasarea anumitor obiective militare pe care să le construiască.

Iliescu Lazăr a mai declarat că *„M.Ap.N. nu avea dreptul să vândă terenuri, cele pe care le avea erau în administrarea sa și singura modalitate era să facă schimburi”*.

În sensul celor de mai sus se pot invoca declarațiile unor martori care au deținut, în timp, importante funcții în armata română, cum ar fi: ministrul **Gheorghe Tinca**, ministrul **Ioan Mircea Pașcu** și **generalii Popa Florentin, Săndulescu, Bucșe, audiați la 5 ianuarie 2012, Constantin Degeratu, audiat la 10 ianuarie 2012 precum și Stănășilă și Mincu, audiați la 6 februarie 2012, col. Cristian Crețu, audiat la 10 ianuarie și alții.**

Din declarațiile acestora rezultă următoarele aspecte esențiale:

- Pentru dezvoltarea punctului de comandă nu era suficientă suprafața de teren deținută la Ștefănești, așa cum s-a consemnat în Raportul ET683 din 30 martie 1999, care motivează necesitatea celor 100 ha de teren compact.

- Punctul de comandă Ștefănești a fost o cerință a Statului Major al Trupelor de Uscat, inclus, din dispoziția Direcției de Operații din SMG, în Programul de pregătire a teritoriului pentru apărare pentru perioada 1997 – 2000.

Competența de a realiza punctul de comandă aparținea în exclusivitate SMG, acesta fiind un obiectiv de importanță națională. Anterior, în anul 1991, s-a pus problema construirii acestui obiectiv la solicitarea șefului SMG, solicitare care a stat la originea concepției militare de realizare a acestui obiectiv.

Până la 4 iulie 1999, ca și în primul caz, au fost mai multe corespondențe între M.Ap.N. și Ministerul Agriculturii și Alimentației dar și între M.Ap.N. și Ministerul Justiției.

În perioada mandatului acestuia, la 18 martie 1997, SMG a transmis Direcției Domenii și Construcții Militare (adresa nr. SA 2/112) lista obiectivelor prevăzute în Programul de pregătire operativă a teritoriului pentru apărare. Acest demers a fost determinat de hotărârrea nr. 9 din 17 ianuarie 1997, prin care CSAT a aprobat Programul.

Inculpatul Becali George a înregistrat la cabinetul ministrului apărării, la 29 august 1998, o ofertă în vederea realizării unui schimb de terenuri cu M.Ap.N., oferta inculpatului constând în cedarea suprafeței de 27 ha teren în zona comunei Ștefănești pentru 27 ha în zona comunei Voluntari, jud. Ilfov.

Oferta a fost prezentată ministrului Babiuc Victor la 30 august 1998, rezoluționată de ministru cu mențiunea „*DI. GI. Stănășilă, discuții*”. În ziua următoare martorul Stănășilă Constantin, în calitate de șef al Direcției Construcții și Domenii Militare, îl informează pe Babiuc Victor că oferta ar putea interesa ministerul în vederea măririi suprafeței de teren deținută la Ștefănești în scopul realizării hotărârii nr. 9/1997 a CSAT.

Oferta lui Becali George a fost examinată în cadrul M.Ap.N. de direcțiile competente, inclusiv de Direcția Juridică și Contencios. I s-a propus ministrului că este necesar să se adreseze Ministerului Justiției și Ministerului Agriculturii pentru clarificări referitoare la posibilitatea efectuării schimbului.

Ministerul Agriculturii a răspuns că la acea dată reglementările referitoare la domeniul public sunt insuficiente, urmând să se revină asupra acestei chestiuni după adoptarea proiectului Legii privind proprietatea publică. Acest proiect se afla în dezbateră în parlament. Astfel se urmărea să se obțină un punct de vedere „*cu privire la natura juridică a terenului aflat în administrarea M.Ap.N.*”.

Ministerul Justiției, la 19 septembrie 1998, a comunicat că „*imobilele deținute de M.Ap.N. nu pot avea decât regimul juridic al bunurilor aflate în proprietatea publică a statului, că Legea 58/1998 interzicea schimbul de terenuri agricole aflate în proprietatea publică a statului, iar pentru schimbul de terenuri din*

proprietate publică în proprietate privată a statului competent este guvernul” (art. 6 din OG nr. 15/1993).

Ulterior, Direcția Domenii și Construcții Militare revine cu raportul nr. A.9675 din 12 octombrie 1998 în care se arată că la Ștefănești urmează să se execute un obiectiv special, de importanță deosebită, că **PC Ștefănești a fost aprobat de CSAT. Această direcție își exprimă opinia că ar fi necesară o hotărâre de guvern.**

Tot la 12 octombrie 1998 Ministerul Justiției, sub semnătura ministrului Valeriu Stoica, revine cu o completare la adresa inițială, semnată de secretarul de stat Baias Flavius (f. 72 – 73 sentința penală).

În adresa mai sus precizată ministrul justiției face mențiunea că aduce completări ca urmare a adresei nr. 5408/1998 a M.Ap.N. referitoare la *„posibilitatea legală de a efectua un schimb de teren între M.Ap.N. și un proprietar, persoană fizică”.*

În motivele de recurs (f. 13 – 15) se critică maniera în care au fost apreciate de instanță corespondențele semnate de cei doi demnitari menționați mai sus și declarațiile lor în instanță.

Considerăm că aprecierea acestora de către instanță a fost corectă, ținând seama de ierarhia administrativă și de prioritatea pe care o are răspunsul semnat de ministrul Stoica, prin **care credem că s-a corectat primul răspuns.**

Din răspunsul semnat de ministrul justiției Stoica rezultă clar că art. 4 alin. 4 și art. 5 alin. 1 din Legea fondului funciar nr. 18/1991 stabilește competența M.Ap.N. pentru a se pronunța cu privire la natura juridică a terenului, dar și că terenurile nu pot fi incluse în domeniul public, să fie folosite „pentru nevoile apărării sau pentru alte folosințe care, potrivit legii, sunt de domeniul public ori care, prin natura lor, sunt de uz și interes public”.

Deasemenea, se citează art. 4 alin. 4 mai sus menționat, în sensul că terenurile din domeniul public sunt cele afectate unei utilități publice.

În aceeași corespondență se arată că, potrivit legii, criteriile de apartenență la domeniul public sunt :

- declarația legii;

- **afecțarea bunului respectiv**, adică uzul sau interesul public căruia îi este destinat un anumit bun.

În cele din urmă, **în adresa Ministerului Justiției se concluzionează că, în speță, urmează să se stabilească, în raport de cele două criterii de mai sus, dacă terenul respectiv face sau nu parte din domeniul public (f. 136 – 137, vol. 14 d.u.p. și f. 73 sentința penală).**

În cazul în care terenul face parte din domeniul public, acesta nu poate face obiectul unui schimb.

În situația în care terenul respectiv nu face parte din domeniul public, acesta este susceptibil de a face obiectul unui schimb în condițiile dreptului comun privind circulația juridică a terenurilor, prevăzută în Legea nr. 54/1998.

Referitor la declarațiile date în instanță de cei doi demnitari, nu acceptăm criticile din recursul DNA, pozițiile acestora fiind lămuritoare, în sensul că M.Ap.N. are latitudinea să stabilească natura juridică a terenului și, pe cale de consecință, regimul juridic.

Legea nr. 54/1998 a abrogat cap. 5 din Legea nr. 18/1991 și, în această situație legislativă, în temeiul art. 12 alin. 1 și 2 din Legea nr. 54/1998, reglementarea este următoarea: schimburile de terenuri între persoane fizice sau între persoane juridice private ori între persoane fizice și persoane juridice private se face cu acordul părților contractante, nemaifiind necesară avizarea din partea Ministerului Agriculturii.

Nu trebuie neglijate declarațiile fostului **director al Direcției de Studii, Elaborare Acte Normative și Documentare din Ministerul Justiției, martorul Nicolae Marian**, care a întocmit cea de a doua adresă de răspuns sub semnătura ministrului, direcția fiind cea competentă să elaboreze un punct de vedere în situația în care avea în analiză proiectul Legii proprietății publice (vol. 2 dos. inst. f. 249 – 250).

*
* *

La 9 și 16 aprilie 2013 Completul de 5 judecători a reaudiat, din oficiu, martorii Stoica Valeriu, Baias Flavius și Nicolae Marian.

Din declarațiile acestora au rezultat următoarele:

- **Ministrul Justiției la acea vreme, Valeriu Stoica**, a precizat: *„Prin răspunsul pe care l-am semnat către M.Ap.N. nu am înțeles să dau o rezolvare din punct de vedere juridic a problemei pusă în discuție în adresa scrisă înaintată către Minsiterul Justiției de M.Ap.N., ci doar am enunțat criteriile pe care, din punctul meu de vedere, M.Ap.N. trebuia să le aibă în vedere atunci când aprecia asupra naturii juridice a unui bun imobil ca aparținând proprietății publice sau proprietății private”*.

Martorul a mai arătat instanței că **„răspunsul pe care personal l-am semnat a venit în completarea conținutului primului răspuns, mai exact în clarificarea conținutului primului răspuns”**, concluzionând că nu infirmă cu nimic primul răspuns semnat de secretarul de stat **Flavius Baias**, ci a făcut o completare, explicând cu claritate o problemă esențială pentru un eventual schimb de bunuri imobile, criteriile enunțate fiind cele prevăzute de lege și în raport de care se stabilea apartenența bunului imobil.

Este importantă precizarea făcută de martor că în absența titlului de proprietate nu se mai discută apartenența bunului la un domeniu sau altul al statului.

„Dacă statul nu are titlu de proprietate asupra unui bun practic nu poate dispune cu privire la acesta până nu se stabilește cui aparține proprietatea bunului”.

La cererea instanței martorul a mai precizat că în cazul rechizițiilor de imobile fostul proprietar nu și-a pierdut niciodată dreptul de proprietate, iar în situația în care o persoană vinde bunul altuia nu se va pune niciodată problema că persoana care a vândut bunul a suferit un prejudiciu.

Terenurile imobile cu destinație agricolă preluate de către stat sau de alte entități prin rechiziție nu pot face obiectul procedurilor de reconstituire a dreptului de proprietate.

- **Martorul Baias Flavius a apreciat că cel de al doilea răspuns trimis la M.Ap.N. de Ministerul Justiției reprezintă o completare a răspunsului inițial trimis la M.Ap.N. sub semnătura lui**, fiind în consens cu susținerile martorului Valeriu Stoica.

Același martor precizează că, prealabil stabilirii de către entitatea publică, în speță M.Ap.N., a apartenenței bunului la domeniul public sau privat al statului, **se**

impune ca o condiție prealabilă existența unui titlu de proprietate al statului cu privire la acel bun.

- **Martorul Nicolae Marian** a mai precizat că adresa M.Ap.N. a fost un subiect de dezbatere în colectivul direcției pe care o conducea, apreciind că primul răspuns trimis la M.Ap.N. „*nu este incorect ci doar este incomplet*”.

Față de cele de mai sus, rămâne în actualitate problema că Statul român nu a făcut dovada dreptului de proprietate asupra terenurilor în discuție.

În acest dosar penal s-au efectuat mai multe expertize, încercându-se să se demonstreze existența unui prejudiciu în dauna Statului român, fără a se avea în vedere că Statul român nu s-a dovedit a fi proprietarul terenului, astfel încât nu este îndreptățit să primească despăgubiri.

*
* *
*

Direcția Domenii și Construcții Militare, ținând seama de poziția Ministerului Justiției precum și aspectele prezentate de Statul Major al Aviației și Apărării Antiaeriene, și-a schimbat punctul de vedere prin avizul nr. 476 din 10 noiembrie 1996 și a avizat favorabil schimbul de terenuri având în vedere utilitatea schimbului, cu respectarea Legii nr. 54/1998.

Este important, în soluționarea problemei utilității schimbului de terenuri și natura juridică a acestor bunuri, raportul nr. A10873 din 16 noiembrie 1998 al șefului Direcției Domenii și Construcții Militare din care rezultă:

- **Terenul nu este afectat de utilități publice** și nu este strict utilizat pentru nevoile de apărare.

- **Destinația acestui teren era de fermă agrozootehnică**, astfel încât nu aparține domeniului public al statului.

- **Se propune Ministerului Apărării să fie de acord cu efectuarea schimbului prin echivalență valorică.**

- Direcția Domenii și CM urmează să se ocupe de perfectarea documentelor legale.

Față de cele de mai sus, ministrul apărării, inculpatul Victor Babiuc, a aprobat raportul.

*
* *
*

A urmat o serie de corespondențe între direcțiile din cadrul ministerului referitoare la necesitatea unei suprafețe maxime de 100 ha, realizarea unei documentații prin care să se configureze suprafața necesară realizării obiectivului, obținerea avizului favorabil de la șeful Statului Major al Aviației și Apărării Antiaeriene – martor Bucșe Gheorghe, care avea în administrare terenul Fermei Roșia.

La cererea inc. Babiuc Victor, **martorul Rațiu Adrian** a întocmit o lucrare prin care **propune aprobarea schimbului, ca fiind o operațiune legală și oportună.**

În cele din urmă, inc. Babiuc Victor a avizat favorabil propunerea de efectuare a schimbului de terenuri.

*
* *
* * *

Sentința recurată cuprinde și opinia separată a judecătorului Ștefan Pistol privind, în primul rând, temeiul achitării inculpaților Babiuc și Cioflină, susținând că este incident ca temei al achitării cazul prevăzut de art. 10 lit. e C.p.p. cu referire la art. 51, care definește eroarea de fapt ca o cauză care înlătură caracterul penal al faptei.

Autorul acestei opinii arată că rapoartele de expertiză, documentele emise de Ministerul Justiției și Ministerul Agriculturii precum și amplele documentații elaborate de structurile interne de specialitate ale M.Ap.N. *„au fost de natură să contribuie la convingerea inculpaților Babiuc și Cioflină că sunt îndeplinite toate condițiile formale de legalitate pentru încheierea contractelor de schimb, inclusiv condiția cu privire la raportul dintre valorile terenurilor oferite de coschimbași”.*

*
* *
* * *

Așa cum se menționează și în sentința recurată, s-au efectuat activități lămuritoare privind raportul de expertiză al Biroului de Expertize Contabile și Tehnice, dar și actualizarea valorilor în raportul de expertiză prin întocmirea unei completări, la 26.04.1999, păstrându-se aceeași proporție a terenurilor.

Până la data de 4 iunie 1999 DCDM a comunicat SMG că între M.Ap.N. și George Becali a intervenit un schimb de terenuri, urmând ca acest teren să fie administrat de Direcția Gospodărie. La 31 mai 1999, DMCM a stabilit ca suprafața de 21,58 ha să rămână în administrarea acestei direcții până i se va hotărî destinația.

Toate cele de mai sus s-au finalizat la 4 iunie 1999, când la Biroul Notarului Public Gr. Boșca s-a autentificat, sub. nr. 1215, contractul de schimb între M.Ap.N. și inc. Becali George.

Victor Babiuc, ca ministru al M.Ap.N., nu a desemnat reprezentantul ministerului în perfectarea contractului de schimb încheiat la 4 iunie 1999.

*
* *

**Terenul dat la schimb la 4 iunie 1999 nu era proprietate de stat
și nu aparținea domeniului public**

Este adevărat că **în cursul urmăririi penale și în rechizitoriu DNA** a susținut că Statul român ar fi fost proprietarul terenului dat la schimb de M.Ap.N. ca făcând parte din domeniul public al statului.

Nu ne însușim această opinie întrucât Statul român nu a făcut dovada că este proprietarul aceluși teren dat la schimb de M.Ap.N. Văzând disp. art. 6 din Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, terenul nu poate fi calificat ca aparținând domeniului public al statului.

Deasemenea, după cum am arătat mai sus, **schimbul s-a realizat în condițiile Legii nr. 54/1998, terenul fiind folosit numai pentru agricultură nu făcea parte din domeniul public al statului.** În acest sens – a se vedea Legea nr. 213/1998, anexa 1 pct. 23. În consecință, terenul făcea parte din domeniul privat al statului.

Art. 6 din aceeași lege precizează că :

- Fac parte din domeniul public sau privat al statului sau al unităților administrativ teritoriale și bunurile dobândite de stat în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, dacă au intrat în proprietatea statului în temeiul unui titlu valabil, cu respectarea Constituției, a tratatelor internaționale la care România era parte și a legilor în vigoare la data preluării de către stat.

- Instanțele judecătorești sunt competente să stabilească valabilitatea titlurilor.

Din cele de mai sus rezultă că dreptul de proprietate al statului asupra bunurilor din domeniul public sau din cel privat al statului nu se prezumă, el trebuind dovedit.

Această dovadă trebuie să fie făcută de Statul român prin autoritatea care-l reprezintă – Ministerul Finanțelor Publice sau de organul administrației centrale sau locale care îl are în administrare.

Dispozițiile din Legea nr. 213/1998 sunt explicite în ceea ce privește condițiile care trebuie îndeplinite ca titlul de proprietate al statului să fie valid.

În sfârșit, numai instanțele judecătorești au competență exclusivă în aprecierea valabilității titlului pe care îl prezintă statul.

În speță, Statul român, fie prin Ministerul Finanțelor Publice ca reprezentant al său fie prin M.Ap.N. care administra Ferma Roșia, fie prin Ministerul Public nu au demonstrat că ar fi proprietarul terenurilor agricole din Ferma Roșia.

Problema lipsei titlului de proprietate al Statului român a fost sesizată procurorului prin „Memoriul declarației” din februarie 2008, dar s-a refuzat abordarea acesteia.

În timpul judecății în fond, de la primele termene am sesizat instanța, solicitând să se pronunțe asupra ignorării tuturor problemelor de drept sesizate procurorului de caz.

Astfel, prin sentința nr. 875 din 16 iunie 2011, s-a dispus restituirea cauzei procurorului pentru nelegala sesizare a președintelui României în vederea exercitării de către acesta a dreptului de a cere urmărirea penală a unui ministru în conformitate cu dispozițiile legii nr. 15 /1999.

Completul de 5 judecători a admis recursul DNA printr-o decizie neconvingătoare prin argumentele invocate.

În fapt, deposedarea s-a făcut prin Legea nr. 139/1940 privind rechizițiile. Solicităm instanței să observe că terenul schimbat în iunie 1999 a aparținut, prin rechiziționare, persoanelor fizice menționate în adresa nr. 16.110 din 9 martie 2005. Rechizițiile au fost realizate în 1947, în opinia noastră în mod abuziv.

În cursul judecății Ministerul Finanțelor Publice ca reprezentant al statului, la termenul din 31 ianuarie 2012, a invocat legea privind rechizițiile și ordinele de încartiruire, prin care terenurile care au constituit Ferma Roșia au fost trecute în proprietatea statului și ulterior, în 1984, în administrarea M.Ap.N.

Considerăm că nu poate fi ignorată dispoziția din art. 6 a Legii nr. 139/1940 care dispune imperativ că „imobilele nu se pot rechiziționa decât în folosință”.

Din textul de mai sus rezultă că:

- Prin rechiziție s-a pierdut temporar folosința bunului rechiziționat.
- Dreptul de proprietate asupra bunului rechiziționat rămâne în continuare asupra titularului dreptului de proprietate la momentul rechiziției.
- Ordinele de încartiruire și rechiziție nu pot dispune împotriva dispoziției imperative menționate mai sus.

Menționăm în fața instanței de recurs că Statul român nu a putut demonstra că este proprietarul terenurilor din Ferma Roșia nici chiar prin uzucapiune.

Revenind la dispozițiile Legii nr. 10/2001, prin titlul actului normativ „privitor la regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada martie 1945 – decembrie 1989”, imobilele sunt considerate preluate abuziv. Această prevedere se referă la „imobilele preluate de stat în baza Legii nr. 139/1940 asupra rechizițiilor și care nu au fost restituite ori pentru care proprietarii nu au primit compensații echitabile”.

Din cele de mai sus rezultă că, referitor la rechizițiile din 1947, legiuitorul național a consacrat în mod expres caracterul abuziv al acestor rechiziții, aspect invocat de inculpat încă din anul 2002.

Întrucât Statul nu a dobândit dreptul de proprietate asupra acestor imobile deoarece rechiziția are ca obiect doar folosința imobilelor, deținerea bunului după expirarea termenului de rechiziție, „deținerea în continuare a fost nelegitimă și s-a fondat pe o conduită abuzivă”. Conduita abuzivă are semnificația unui act de violență prelungit în timp, iar statul, prin organele sale, a devenit un posesor de rea credință (CSJ – Secția Comercială, decizia nr. 232/1993).

În speța de față analiza privește situația Statului român care nu a dovedit că este proprietarul terenurilor agricole din Ferma Roșia, date la schimb de M.Ap.N. în 1999, ceea ce nu înlătură abuzul statului.

Din cele de mai sus rezultă că rechiziționarea terenurilor din Ferma Roșia se constituie într-o dovadă în plus că statul nu era proprietar, invocând

regula că prin rechiziție se pierde doar folosința temporară a bunului și nicidecum dreptul de proprietate.

În lucrările anterioare depuse la dosar de inculpatul Babiuc Victor s-au făcut referiri la unele mențiuni din rechizitoriu, cum ar fi cea potrivit căreia „*la momentul schimbului terenul aparținea fără dubii domniului public al statului*”.

Deasemenea, inculpatul a citat din lucrările profesorului Valeriu Stoica, în care se accentuează că nu tot ce aparține statului face parte din domeniul public, exemplificând și practica instanțelor de judecată.

În cele din urmă, calificarea legiutorului român ca abuzivă a achizițiilor de imobile menționate în Legea nr. 139/1940, cu obligarea statului să restituie imobilele în natură sau prin echivalent, exclude orice argument privind dreptul de proprietate al statului asupra terenurilor din Ferma Roșia. În speță este vorba de terenul dat la schimb, care a fost folosit în exclusivitate pentru agricultură.

Solicităm instanței să aibă în vedere efectele HG nr. 994/10 septembrie 2002, când s-a decis transferarea terenurilor din compunerea Fermei Roșia, care încă mai erau în folosința M.Ap.N., în proprietatea comunei Voluntari și în administrarea consiliului local al acestei comune.

Sușinăm în continuare că terenul dat la schimb de M.Ap.N. la 4 iunie 1999 nu făcea parte din domeniul public al statului. Din examinarea actelor normative citate mai sus rezultă că statul nu a demonstrat că ar fi fost proprietarul terenurilor în discuție, statul fiind exclus ca proprietar al acestora și, ca urmare a rechiziției din 1947, este obligat să restituie aceste terenuri preluate abuziv.

Sunt importante **disp. art. 4 din Legea nr. 18/1991, care nu face referire la terenurile destinate agriculturii ca terenuri din domeniul public al statului.**

M.Ap.N. a apreciat că terenurile din Ferma Roșia n-au fost declarate de lege ca făcând parte din domeniul public, terenurile fiind utilizate exclusiv pentru agricultură, considerând că fac parte din domeniul privat al statului.

Solicităm instanței, așa cum am făcut la judecata în fond, să aibă în vedere comunicarea M.Ap.N., Direcția Patrimoniu, cu nr. A/D. 632 din 5 septembrie 2006, către DNA referitoare la transferurile de terenuri din

administrarea M.Ap.N. în administrarea altor instituții publice și către alte persoane fizice sau juridice în perioada 1990 – 2006.

Aceste transferuri, după cum rezultă din tabelul centralizator anexat, **s-au decis prin hotărâri ale guvernului, ordine ale ministrului agriculturii sau ministrului apărării, care totalizează 3.500 ha.**

Este vorba de 153 de operațiuni cu consecințe juridice de înstrăinare a terenurilor în suprafață de la 0,10 ha la 344,7 ha. Am identificat nouă înstrăinări totalizând 222,50 ha prin ordine ale miniștrilor agriculturii și apărării, alte două cazuri pe bază de contract de schimb de terenuri cu George Becali. Restul de înstrăinări s-a dispus prin hotărâri ale guvernului.

În cele din urmă, considerăm că terenurile pe care M.Ap.N. și unitățile sale fac agricultură nu aparțin domeniului public al statului. **În această situație au fost terenurile din cadrul Fermei Roșia, destinate exclusiv agriculturii**, ceea ce duce la concluzia că nu aparțin domeniului public al statului, ele nu erau bunuri de uz public și nici nu aparțineau domeniului public.

Inculpatul, prin lucrările depuse la dosar în fața instanței de fond, prin acele referiri la HG nr. 1045/2000 pentru aprobarea inventarului bunurilor din domeniul public al statului, a demonstrat că Ferma Roșia nu aparținea acestui domeniu.

Solicite instanței de recurs să aibă în vedere adeverința nr. 4366 din 30 martie 2009 a M.Ap.N. – Direcția Domenii și Infrastructură referitoare la suprafața de 29,70 ha, parte din imobilul nr. 2949 – predată la schimb domnului Becali George în cadrul contractelor autentificate la Biroul notarial „Liberta” în datele de 5 octombrie 1998 și 4 iunie 1999 – nu a fost inclusă în „inventarul centralizat al bunurilor din domeniul public al statului” (vezi anexă).

Acest inventar a fost aprobat prin HG nr. 1045 din 6 noiembrie 2000, în care a fost cuprinsă **suprafața de teren de 30,9647 ha, care a constituit imobilul nr. 5275, preluat prin schimb de la domnul George Becali.**

În sensul celor de mai sus este și **adeverința nr. A/1036 din 2 februarie 2007, eliberată de M.Ap.N. – Direcția Domenii și Infrastructuri la cererea domnului Constantin Stănășilă, fiindu-i necesară în dosarul penal nr. 58/P/2006 al DNA.**

Din **această adeverință, pe care o anexăm la prezenta lucrare**, rezultă că imobilul 5275, în HG nr. 1045 din 6 noiembrie 2000 pentru aprobarea „*inventarului bunurilor din domeniul public al statului*”, este consemnat sub codul 8.29.09, nr. MFP 103662.

Adeverința se referă la suprafața de 30,9647 ha preluate prin schimb de la M.Ap.N. de George Becali prin contractele de schimb autentificate de notar la 5 octombrie 1998 și 4 iunie 1999.

Aceeași adeverință mai precizează că imobilul respectiv a fost transmis din administrarea M.Ap.N. în proprietatea privată a comunei Ștefăneștii de Jos, jud. Ilfov și în administrarea Consiliului local prin HG nr. 645 din 20.06.2002, ceea ce este o ratificare a schimbului de terenuri din partea statului român.

Schimbul de terenuri din 4 iunie 1999 dintre George Becali și M.Ap.N. a fost ratificat de statul român prin HG nr. 1045/2000. La fila 82 din rechizitoriu această problemă de drept nu este aprofundată de procurorul de caz.

Am arătat mai sus care sunt dispozițiile hotărârii guvernului și consecințele acestora în problema care interesează în cauză.

*
* *
*

Ratificarea este un act juridic unilateral, indivizibil și irevocabil.

În cele din urmă, HG nr. 1045/2000 are semnificația aprobării inventarului bunurilor din domeniul public aflate la acel moment în administrarea M.Ap.N. și, pe cale de consecință, a ratificat schimbul de terenuri din 4 iunie 1999. Terenul primit la schimb de la Becali este inclus în proprietatea statului, dar nu și parte din terenul de la Ferma Roșia dat la schimb de M.Ap.N.

Referitor la instituția „ratificării” schimbului de terenuri care interesează speța de față, prezentăm următoarele două opinii juridice:

A. Prof. univ. dr. Lucian Mihai, șef al Catedrei de drept privat a Facultății de Drept a Universității București, titular al cursurilor de „Drept civil. Contracte”, „Drept civil. Contracte și succesiuni” și „Dreptul proprietății intelectuale”, fost președinte al Curții Constituționale, concluzionează:

„Procedând în acest fel (adică neincluzând terenul din Ferma Roșia dat la schimb de M.Ap.N. în 1999, însă incluzând în proprietatea statului și în administrarea

M.Ap.N. terenul primit la schimb de la G.Becali), statul român a aprobat – implicit, dar neîndoielnic – actul juridic de schimb efectuat de M.Ap.N. cu G. Becali în 1999, și anume l-a ratificat conform art. 1546 alin. 2 Cod civil. Ca urmare a ratificării (act juridic unilateral și irevocabil al titularului dreptului de proprietate), contractul de schimb din 4 iunie 1999 a dobândit deplină eficacitate și opozabilitate față de statul român, precum și față de o-contractant, fiind curățat cu efect retroactiv de orice viciu care ar fi existat la data încheierii sale. Acesta a devenit un contract pe deplin valabil, erga omnes. Altfel spus, ca urmare a acestei ratificări de către statul român, schimbul de terenuri săvârșit de M.Ap.N. și G. Becali la 4 iunie 1999, schimb care include un teren proprietate de stat, este pe deplin legal cu toate consecințele ce decurg de aici atât pe planul dreptului civil cât și al dreptului penal.

Concluzia că statul român a înțeles să valideze (ratifice) schimbul de terenuri dintre M.Ap.N. și G. Becali din iunie 1999 rezultă și din faptul că după doi ani de la validarea schimbului, prin HG nr. 645 din 20 iunie 2002, statul român a înstrăinat terenul primit de la G. Becali în urma menționatului schimb către Consiliul local al comunei Ștefăneștii de jos, jud. Ilfov. Alfel spus, statul român s-a comportat ca un adevărat proprietar al terenului respectiv exercitând prerogativa dispoziției juridice.”

B. Opinia juridică elaborată de dr. Ioan Scheau și dr. Titus Prescure – ambii conferențieri universitari la Facultatea de Drept a Universității Transilvania – Brașov, care au analizat problemele de drept determinate de schimbul de terenuri arabile situate în intravilan și care intrau în componența Fermei Roșia, prin care se asigurau nevoile agricole ale armatei.

Autorii au avut în vedere dispozițiile art. 135 alin. 2 – 5 din Constituția României din 1991 privitoare la proprietatea publică sau privată menținute, cu mici modificări, în art. 136 alin. 2 – 5 din Constituția României revizuită în 2003, Legea nr. 213 din 17 noiembrie 1998, Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar, dar și **dispozițiile din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989.**

Această ultimă reglementare se referă la „imobile preluate de stat în baza Legii nr. 139/1940 asupra rechizițiilor și care nu au fost restituite ori

pentru care proprietarii nu au primit compensații echitabile” considerate ca imobile preluate abuziv (art. 2 alin. 1 lit. g din Legea nr. 10/2001).

Autorii acestei opinii au examinat și **Protocolul din 2 februarie 1984** între Sectorul Ferme din subordinea Secției Gospodăriei de Partid a C.C. al P.C.R., în calitate de predător și Comandamentul Aviației Militare din subordinea M.Ap.N., în calitate de primitor.

Protocolul se referă la transferul a 177,74 ha, situate în partea de sud a Aeroportului Băneasa și învecinate cu acesta, ce erau destinate producției agricole, cu trimitere la alocarea recoltei între părți precum și la soarta efectivelor de animale aflate în adăposturile predate.

Terenurile acestea au constituit Ferma Roșia, destinată agriculturii pentru acoperirea nevoilor armatei, în structura lor fiind inclus și terenul care a făcut obiectul schimbului din 4 iunie 1999.

„În concluzie, în opinia noastră, fundamentată pe dispozițiile legale aplicabile (art. 6 din Legea 139/1940, art. 6 din Legea 213/1998, Legea nr. 10/2001, Protocolul menționat mai sus) și pe materialul probator pus la dispoziția noastră, Terenul nu face parte nici din proprietatea publică și nici din proprietatea privată a statului, care la data schimbului de terenuri din 4 iunie 1999 nu avea calitatea de proprietar al terenului”.

În susținerea opiniei că bunurile rechiziționate constituie, în final, un abuz al statului invocăm și **Decizia nr. 232 din 8 iunie 1993 a Curții Supreme de Justiție, Secția Comercială, publicată în anul 1995 în Repertoriul de doctrină și jurisprudență română (1989 – 1994), ed. Argessis, C. Crișu ș.a., din care cităm:** *„Imobilul a fost rechiziționat succesiv și preluat din posesia proprietarilor, urmând să le fie restituit la data de 10 septembrie 1947. Deși rechiziționarea avusese numai un caracter temporar, la expirarea termenului autoritățile administrative au continuat să dețină în continuare imobilul și au refuzat să-l restituie adevăraților proprietari”.*

„Începând din luna septembrie 1947, dată la care a expirat termenul până la care fusese făcută rechiziția, deținerea în continuare a imobilului de către autoritățile administrative a fost nelegitimă și s-a fondat pe conduita abuzivă a acestora”.

„Această conduită abuzivă a autorităților administrative a avut semnificația unui act de violență ce s-a prelungit apoi în timp, ceea ce învederează că, statul, prin organele sale, a fost în aceste împrejurări, un posesor de rea credință, întrucât a stăpânit un bun asupra căruia cunoștea că nu are niciun titlu pentru a-l deține”.

„Intrarea în posesie a avut loc pe baza unui act administrativ de rechiziție care, însă, a conferit ca titlu numai o detenție precară”.

*
* *

Martorul Dobrescu Adrian, secretar de stat la Ministerul Agriculturii, prin declarația dată la 1 martie 2012 și înscrisurile depuse la dosar a demonstrat că Ferma Roșia a făcut parte din domeniul privat al statului și a fost calificată astfel în cadrul Ministerului Agriculturii.

Martorul a precizat că în perioada 1997 – 1999, în calitate de secretar de stat, a avut, printre altele, ca atribuție de serviciu *„emiterea avizelor pentru schimburile de terenuri”*. Toate schimburile de terenuri, potrivit Legii nr. 18/1991, trebuia avizate de acest minister după o prealabilă examinare în cadrul departamentelor subordonate martorului.

Deoarece Legea nr. 18/1991 avea neclarități de reglementare, în anul 1995 s-au cerut opinii de la Curtea Constituțională, Camera Deputaților și Senat.

Martorul a mai precizat lista documentelor necesare care puteau să conducă, în final, la avizarea schimbului. De exemplu avizul directorului general al direcției pentru agricultură, avizul directorului Oficiului de Cadastru, viza departamentului juridic dar și viza directorului Direcției de Fond Funciar din minister.

În concluzie, martorul a precizat instanței că la vremea respectivă specialiștii din cadrul Ministerului Agriculturii au interpretat, pe baza documentației prezentate, că Ferma Roșia „nu putea face parte din domeniul public al statului întrucât nu putea fi considerat un obiectiv de importanță națională și nu putea servi nevoilor pentru instrucție a întregii armate”.

Dobrescu Adrian a arătat că, spre exemplu, face parte din domeniul public terenul din fața Casei Poporului, dar în niciun caz ferma M.Ap.N.

Din dosar rezultă clar că această fermă era destinată obținerii de nutrețuri, fiind un obiectiv care să asigure întreținerea animalelor din inventarul M.Ap.N.

**Motivele de recurs ale DNA critică cercetarea judecătorească
pentru evaluarea expertizelor efectuate în cauză,
audierile unor martori și ale inculpaților și altele**

- Referitor la expertizele efectuate în cauză:

Expertiza efectuată de Papasteri Mihai, expert în specialitatea evaluare proprietăți imobiliare, precum și suplimentul de expertiză dispus prin ordonanța din 28 aprilie 2010 nu au răspuns în mod corect la întrebările formulate, ceea ce, în opinia apărării, înseamnă că au capacitatea de a determina îndoieli cu privire la exactitatea concluziilor raportului de expertiză, în sensul art. 125 C.p.p.

Spre deosebire de expertiza efectuată în perioada în care dosarul se afla la Secția Parchetelor Militare, DNA a dispus efectuarea unei noi expertize în scopul evaluării terenurilor schimbate. Este adevărat că DNA își însușește expertiza realizată de Papasteri Mihai, deși acesta, în mod repetat, cum ar fi, exeplicativ, la paginile 51, 81, 114, 146, afirmă că „*din cauza inexistenței unei piețe imobiliare a terenurilor lipsesc datele care să permită stabilirea retroactivă a valorii de circulație a terenurilor schimbate*”.

Expertul avea posibilitatea să folosească criteriile prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 834/1991 pentru evaluarea terenurilor statului, criterii care au fost aplicate în mod constant de Guvernul României atunci când s-a procedat la înstrăinarea terenurilor proprietate de stat sau ale societăților comerciale cu capital de stat.

Nu s-au avut în vedere memoriile lui Babiuc Victor în care s-au făcut referiri la Hotărârea Guvernului nr. 1333 din 27 decembrie 2001, adoptată după schimbul de terenuri la care se referă dosarul penal. Această hotărâre, ca și altele adoptate în reglementarea acestui domeniu, le-am depus la dosar în faza urmăririi penale.

Considerăm că expertul nu trebuia să ignore aceste reglementări, cu atât mai mult cu cât criteriile respective erau folosite de Stat atunci când nu erau în discuție operațiuni comerciale. În speță, așa cum am arătat mai sus, M.Ap.N nu făcea comerț cu terenuri agricole ci trebuia să aducă la îndeplinire o hotărâre a CSAT privind pregătirea armatei și a teritoriului pentru apărarea țării, singura modalitate pentru realizarea suprafeței compacte de 100 ha fiind schimbul de terenuri.

Așa cum rezultă din rechizitoriu, DNA, în afară de expertiza lui Papasteri Mihai, mai reține și Raportul nr. A815/26 martie 2001 al Direcției de Audit Intern, care, în realitate, formulează suspiciuni la persoana care a plătit onorariul pentru expertiză, că nu s-a ținut seama de un „avertisment” formulat de lt. col. Ciobanu Mihai care face comentarii referitoare la un raport de expertiză inițial în loc de o contraexpertiză.

Raportul de audit menționat mai sus nu a fost adus la cunoștință ministrului și nici șefului SMG. Astfel se explică lipsa de reacție a acestora.

În rechizitoriu, la fila 110, se reține existența unui prejudiciu (448.378 USD) prin diferențele de valoare a terenurilor date la schimb. Expertul Papasteri, pentru a ajunge la aceste valori, afirmă că a ținut seama de valoarea de circulație a terenurilor, **considerând că „valoarea de piață este valoarea de circulație”**. De altfel expertul, la pagina 47 din expertiză, **enumeră sursele de informare, dintre care: informații de la clienți și proprietari; informații obținute de la agențiile imobiliare din București despre care expertul menționează că nu prezintă garanții întrucât acestea reprezintă, în general, așteptările vânzătorului; informații de mică publicitate din diferite ziare, informații pentru care expertul precizează, deasemenea, că și acestea reprezintă așteptările vânzătorului.**

Deasemenea, expertul Papasteri Mihai susține că s-a informat din baza de date proprii sau de pe site-urile de profil ori literatură de specialitate (o singură lucrare).

Cele de mai sus evidențiază situații de natură să creeze serioase îndoieli cu privire la exactitatea concluziilor raportului de expertiză. Chiar folosirea unei grile cu prețuri minime, invocată la fila 110, fără să se precizeze cine a elaborat această grilă și cine sunt utilizatorii ei, nu este de natură să înlăture îndoielile cu privire la exactitatea raportului de expertiză.

În raportul de expertiză **Papasteri Mihai precizează, de mai multe ori, că nu există încă o piață imobiliară**, că ar exista o fază de cristalizare a pieței imobiliare, după mai bine de șase ani de totală recesiune economică. **Acesta mai arată că „nu este o piață activă în domeniu”, tranzacțiile privesc terenuri de dimensiuni mici, nu este suficientă informația între vânzători și cumpărători.**

În cauză este nevoie să se efectueze o nouă expertiză a terenurilor date la schimb pentru că aprecierile expertului Papasteri coincid cu autorii expertizei din ianuarie 2006, când **cei trei experți**, a căror lucrare a fost ignorată de DNA, au ajuns la concluzia că valoarea de circulație a terenurilor este dată de condițiile de piață. Ei **au arătat că în România, în perioada 1990 – 2000, nu era formată piața funciară, precizând că reglementările legale în materie erau cele date de HG nr. 834/1991.**

Îndoielile cu privire la rezolvarea obiectivelor expertizei rezultă și din împrejurările că **ambele terenuri erau agricole**, ceea ce ar duce la evaluarea printr-o metodă specifică, cum ar fi valoarea producției agricole anuale.

În același timp, expertiza se referă la aplicarea în cauză a **standardelor ANEVAR, care au caracter de recomandare**, în timp ce reglementarea în speță este, așa cum am arătat mai sus, **HG nr. 834/1991, pe care statul român a aplicat-o și după anul 1999 ca fiind un act normativ obligatoriu. Metoda impusă de acest act urmează a fi folosită pentru terenurile situate în intravilanul cât și extravilanul teritoriilor administrative ca metodă legală, care nu poate fi înfrântă de recomandări sau standarde ANEVAR.**

La un moment dat expertul invocă HG nr. 746/1991, care însă nu este specifică actelor de vânzare-cumpărare de terenuri sau altor modalități de înstrăinare a acestora deoarece se referă la terenurile destinate producției agricole aflate în proprietatea societăților comerciale agricole înființate în baza dispozițiilor Legii nr. 15/1990.

Conform art. 2 din HG nr. 746/1991, valoarea de patrimoniu a terenurilor societăților comerciale agricole cu capital de stat nu se poate folosi în tranzacțiile privind vânzarea – cumpărarea terenurilor. Valorile astfel calculate nu erau valori de circulație ci valori tehnice ale terenurilor respective.

Dispozițiile HG nr. 834/1991 au fost folosite pentru stabilirea valorii unor terenuri cuprinse în HG nr. 1333 din 27 decembrie 2001, cum este cea referitoare la trecerea unui teren de 15.000 m.p. din domeniul public al statului și din administrarea Universității Transilvania Brașov în domeniul privat al statului și în patrimoniul Companiei Naționale „ROMARM”.

Experții, alții decât Papasteri Mihai, apreciază ca incorectă metoda de estimare la finele anului 2009 a valorii pe care terenurile le-ar fi avut în perioada 1996 – 1999, când s-au efectuat schimburile, folosind metode inexistente la acea dată, ignorând metodele legale, acceptate uzual de instanțele de judecată și Guvernul României.

Papasteri Mihai a fost audiat din oficiu de completul de 5 judecători, afirmând că a apreciat cele două schimburi de terenuri ca fiind două contracte de vânzare – cumpărare, afirmație care nu a fost consemnată în declarația acestuia. A fost respinsă solicitarea apărătorului lui Babiuc Victor în acest sens.

În raportul de expertiză **nu s-a ținut seama de interesul special**, respectiv de valoarea specială pentru MAPN a terenurilor pe care le-a primit de la Becali George.

Valoarea specială ar fi fost determinată, de exemplu, de poziționarea loturilor lângă alte două cazărmi, schimbul reprezentând baza de pornire pentru a se ajunge la circa 100 hectare necesare obiectivului de la Ștefănești.

Expertul nu a luat în calcul plasamentul terenului din zona Băneasa, aflat pe un culoar de zbor al avioanelor de pe aeroportul Băneasa, existența unor șosele practicabile, sursele de energie electrică și gaze, existența unor construcții inclusiv cele subterane, dar și aspectul vegetației, care oferea posibilități naturale de mascare.

La soluționarea cauzei, pentru DNA a avut valoare Raportul de expertiză – Proprietăți imobiliare – întocmit de ing. Mihai Papasteri, membru ANEVAR, expert evaluator proprietăți imobiliare și expert tehnic judiciar. Nu s-au avut în vedere obiecțiile formulate de experții – parte Ștefănescu și Murgescu, care au combătut

opiniile expertului Papasteri referitoare la „*cuantificarea condițiilor de vânzare speciale (interesul deosebit al cumpărătorului sau, din contra, vânzare forțată din partea vânzătorului)*”, situație menționată la fila 49 din raportul de expertiză.

Expertul nu a rezolvat problema „*interesului special sau a valorii speciale*”, menționând la pagina 35 din expertiză, fără nicio motivare, că nu înțelege „*să ia în considerare niciun fel de influență legată de interesul special al vreuneia dintre părți*”.

În cele din urmă, se impune precizarea că experții parte Murgescu și Ștefănescu, propuși de Victor Babiuc și acceptați de procuror, nu au fost acceptați să colaboreze cu expertul Papasteri, lor punându-li-se la dispoziție raportul de expertiză după ce a fost definitivat. În legătură cu aceasta s-a formulat o plângere care a fost respinsă de procuror.

În cursul urmăririi penale și în fața instanței de judecată au fost audiați ca martori **Stan Florentina – expert evaluator și Vasile Niță – expert topo**, solicitați de procurorul militar să efectueze o evaluare a terenurilor date la schimb.

Din declarațiile lor rezultă următoarele:

- **În anul 1999 piața imobiliară începea să se definească**, în sensul existenței tranzacțiilor, dar analiza trebuia făcută punctual pe terenul respectiv și în zona respectivă.

- În situația în care nu există tranzacții se pot folosi oferte de vânzare din mica publicitate cărora li se aplică mai multe corecții.

- **Ghidul orientativ al prețurilor folosit de notarii publici prevede prețul minim sub care nu se poate coborî și el este folosit în alt scop și anume pentru stabilirea taxelor notariale.**

- **Nu s-a realizat expertiza solicitată de procurorul militar datorită lipsei elementelor de individualizare a criteriilor de apreciere; procurorul nu le-a pus la dispoziție contracte de vânzare – cumpărare încheiate în perioada respectivă a unor terenuri din cele două zone supuse studiului.**

- S-a cerut experților să facă „*evaluarea terenurilor la zecimală*”, ceea ce nu era posibil, metoda de evaluare fiind lăsată la aprecierea expertului.

- **Martorul Vasile Niță** a precizat că la momentul când a fost solicitat nu a existat o specializare a experților ca expert evaluator proprietăți imobiliare. Această specializare exista de aproximativ patru ani.

La f. 37 din motivele de recurs ale DNA procurorul de caz este nemulțumit de instanță pentru că a solicitat informații de la experții **Stan Florentina și Niță Vasile**, care au fost înscriși în lista de martori din rechizitoriu la f. 261. Aceștia au fost desemnați ca experți de procurorul militar, ei neavând toate datele necesare deși le ceruseră procurorului, limitându-se la întocmirea unei note în care prezentau cele șase metode de evaluare ale terenurilor, așa cum sunt prevăzute în standardele internaționale. Stan Florentina este de profesie inginer și ca expert are specialitatea construcții civile și industriale.

În declarația din 3 ianuarie 2012 aceasta a menționat că nu a refuzat efectuarea expertizei din lipsă de experiență și a specializării necesare, ci pentru faptul că procurorul de caz nu le-a pus la dispoziție exemplificativ câteva contracte de vânzare – cumpărare din cele două zone teritoriale supuse studiului.

Declarația martorei nu duce la concluzia că aceasta ar fi lipsită de experiență și pregătire profesională.

Deasemenea și expertul Niță Vasile a oferit explicații în legătură cu solicitările procurorului militar, în special privind metodele de evaluare.

Trebuie observat că determinarea cu exactitate a valorii de circulație după 7 – 9 ani nu este posibilă, cu atât mai mult cu cât „*nu se cristalizase piața imobiliară*”.

*
* *
*

Deasemenea trebuie observat că la f. 4 din declarația expertului Papasteri Mihai acesta introduce în explicații noțiunea „**evaluarea terenurilor libere**” și **dă ca exemplu „terenuri libere în scopul vânzării**” ori în cauză, așa cum am arătat mai sus, nu este vorba de o vânzare – cumpărare de terenuri, M.Ap.N. nu avea abilitare legală să facă comerț cu terenuri.

La fel de importantă este și **precizarea că relațiile de la Statul Major General al Armatei Române și de la Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale**, autorități care, potrivit art. 30 din Legea privind pregătirea teritoriului pentru apărare sunt competente să solicite CSAT organizarea unor puncte de comandă, ceea ce, în speță, s-a și făcut. Prin hotărârea CSAT din 17 ianuarie 1997 s-a decis

construirea unui punct de comandă la Ștefăneștii de Jos – Ilfov, ceea ce demonstrează că inițiativa nominalizării amplasării acestui obiectiv a aparținut CSAT. Acesta nu poate fi acuzat de complicitate cu cei doi inculpați, pentru ca astfel să-i creeze premise lui George Becali să facă tranzacții cu terenuri în folosul M.Ap.N. sau unor persoane fizice.

La unul din termenele anterioare completul de judecată s-a manifestat cu indignare față de susținerile generalului Stănășilă întrebând care este explicația că nu s-a început lucrarea, că „*nu s-a dat nicio sapă cu pământ*” și că nu s-au prevăzut nici fondurile necesare unei asemenea investiții. S-a explicat că lucrarea nu putea să înceapă pentru că nu se ajunsese la acel teren de 100 ha, ci doar la 60 ha, rezultate din alipirea terenurilor schimbate cu George Becali cu terenul deținut de M.Ap.N. la Ștefănești. Suprafața de teren de 100 ha este stabilită nu de un conducător al M.Ap.N. ci de Regulamentul de tactică a geniului. Lucrarea nu putea fi începută decât în momentul în care M.Ap.N. dispunea de o suprafață de teren stabilită prin regulament.

Hotărârea CSAT din 17 ianuarie 1997 a fost însoțită și de o **anexă referitoare la fondurile alocate acestui punct de comandă**, inclusiv eșalonarea lor (f. 17 din anexele hotărârii CSAT). Valoarea estimativă a lucrărilor noi în patrimoniul M.Ap.N. este de 4.500 milioane lei, eșalonată în patru rate din anul 1997 până în anul 2000, de la 120 milioane lei până la 1.500 milioane lei.

Vorbim despre acte de decizie și nu de operațiuni financiar – contabile. Aceasta este și explicația pentru care bugetul M.Ap.N. nu a înregistrat aceste sume.

Din declarația gen. Stănășilă rezultă că în mai 1999, când el s-a pensionat, era de notorietate informația că datorită „sub-bugetării M.Ap.N.” nu s-a trecut la punerea în aplicare a hotărârii CSAT. La această situație se mai adaugă reacția presei (anul 2001) în sensul că punctul de comandă de la Ștefănești este o afacere imobiliară a corupților din armată.

Acesta a mai precizat că în perioada 2001 – 2004 M.Ap.N. a menținut prevederea pentru construirea unui punct de comandă fără precizarea localității Ștefănești, care era compromisă.

Solicităm instanței de judecată să aibă în vedere că **semnătura ministrului Babiuc Victor pe raportul înregistrat la CSAT la 14 mai 1997 este consecința**

cererii formulate de fostul președinte al României, Ion Iliescu, ca toate documentele adresate CSAT să poarte semnătura ministrului de resort.

Deasemenea, în motivele de recurs instanța de fond este criticată pentru încălcarea art. 62 – 63 și art. 287 C.p.p. întrucât analiza instanței nu a fost obiectivă și riguroasă.

Am explicat în cele de mai sus conținutul declarațiilor martorilor Valeriu Stoica și Flavius Baias la care se referă motivele de recurs la f. 50 – 51.

Pentru edificarea completului de judecată menționăm în cele de mai jos declarațiile martorilor gen. Mincu, șef al Statului Major al Comandamentului Trupelor de Transmisiuni, Chelaru Mircia, care a deținut importante funcții în conducerea SMG și gen. Ghițaș Gavril, loctiitor al șefului SMG.

- **Gen. Mincu**, în declarația dată în fața instanței de judecată, a adus importante precizări referitoare la acest obiectiv, el fiind o perioadă îndelungată de timp **șeful Statului Major al Comandamentului Trupelor de Transmisiuni**, în sensul că s-au realizat importante investiții în forul Ștefănești începând din anul 1952 și până în 2002, aici existând importante echipamente de comunicații, radio, telegrafie, telefonie, despre a căror existență aveau cunoștință cel mult zece cadre militare.

Același martor a mai precizat că în anul 1992 au avut loc discuții între SMG și martor, în calitate de director al Direcției Operații, pentru pregătirea cazărmii Ștefănești ca punct de comandă strategic, inclus în Programul de pregătire a teritoriului pentru telecomunicații.

Nu s-a stabilit că, în realitate, în zona Buftea ar fi existat vreo dotare și nici nu s-a pus problema construirii unui punct de comandă în zonă, zonă izolată și care nu avea nicio legătură cu alte obiective militare.

La f. 24 din motivele de recurs procurorul apreciază că unele declarații invocate de instanță sunt nerelevante în ceea ce privește harta cu mențiuni despre punctul de comandă în zona Buftea. Se mai arată că „la CSAT a ajuns un document în care se face referire la un punct de comandă la Buftea ... ceea ce este de

necontestat, în timp ce discutarea necesității unui PC la Ștefănești rămâne doar o supoziție, prima confirmare a acestei locații datând din anul 1997”.

- Pentru lămurirea situației PC Buftea invoc **declarația de martor** din 24 iunie 2010, când la DNA a fost audiat **gen. Ion Magdalena**. Acesta a fost secretarul CSAT, fiind consilier de stat și răspundea de activitatea de secretariat a CSAT.

În declarație martorul a explicat ce documente veneau la președinte, respectiv CSAT, în câte exemplare.

Membrii CSAT aprobau rapoartele și anexele, iar locația era stabilită de M.Ap.N printr-o hartă anexă; documentația aprobată era parte componentă a hotărârii CSAT, care, după aprobare, era semnată și ștampilată pe fiecare pagină pentru a nu fi modificată și se arhiva în arhiva CSAT.

Martorul a fost audiat în prezența avocatului Spănu Viorel, care deține notițele luate cu ocazia asistării la audierile mai multor martori.

La finalul declarației martorul i-a precizat procurorului de caz că trebuie să solicite accesul la dosarul obiectivului din arhiva CSAT, cu precizarea că ce este la dosar sunt documente ale M.Ap.N.

La 9 aprilie 2013 a fost reaudiat din oficiu martorul Magdalena Ion, care a precizat, printre altele, următoarele:

- A confirmat că i-a precizat procurorului care l-a audiat la DNA „*să verifice în arhiva CSAT documentația înaintată de către M.Ap.N. la CSAT în ianuarie 1997*”, pentru că acestuia i se prezentase o schiță cu completări olografe.

- Nu își amintește dacă în CSAT s-a discutat sau nu despre construirea unui obiectiv militar la Buftea, dând mai multe explicații despre simbolistica militară (romb, steag).

- Martorul a mai dat explicații în legătură cu procedura de restituire a unor documente de la CSAT la alte autorități.

- **La 19 martie 2012 a fost audiat martorul Chelaru Mircia, care a deținut importante funcții în SMG, precizând că a trebuit să rezolve rediscutarea așezării punctelor de comandă** deoarece locurile de amplasare a unora dintre acestea au devenit publice; în al doilea rând trebuia rezolvată problema subfinanțării cronice a armatei. În cele din urmă s-a decis ca Programul de pregătire a teritoriului

țării pentru apărare să fie restructurat prin renunțarea la 20 de programe prin scoaterea lor din proiectele de finanțare. Martorul a precizat că această măsură avea caracter temporar.

Martorul a apreciat necesitatea punctului de comandă de la Ștefănești cunoscând preocupările SMG pentru acest obiectiv din perioada 1978 – 1981, când a lucrat în Direcția Operații a Marelui Stat Major și când avea în preocupările profesionale domeniul privind pregătirea teritoriului țării pentru apărare. Discuțiile se refereau la *„completarea unui alt punct de comandă strategic, care se afla relativ în apropiere și aparținea unei alte categorii de forțe armate și nu forțelor terestre”*.

Referitor la oportunitatea obiectivului de la Ștefănești, martorul a precizat că, începând cu anul 1990, a avut loc o continuitate a programelor proiectelor anterioare, o reconfigurare a armatei române prin trecerea de la două armate subordonate Tratatului de la Varșovia la patru armate, cele două armate înființate fiind armate naționale, care aveau misiunea de apărare a teritoriului național.

Punctul de comandă de la Ștefănești a fost gândit încă din acea perioadă pentru a fi folosit pentru conducerea forțelor naționale, fiind separat astfel de celelalte două armate care intrau, în caz de război, sub conducerea comandamentului forțelor armate unite.

Martorul, ca șef al Colegiului de război, **„a susținut necesitatea menținerii locației de la Ștefănești și a tipului de comandament, respectiv punct de comandă îngropat. Ca atare, necesitatea punctului de comandă de la Ștefănești era, în acea perioadă, în afara oricărei îndoieli”**.

În aceeași declarație martorul a scos în evidență că o asemenea problemă era *„o chestiune strategică națională”, care „intra în sfera deciziei politico-militare și se hotărăște la nivelul CSAT, ca atare nu poate fi catalogată ca o chestiune minoră, lipsită de relevanță”*.

În partea a doua a declarației martorul a oferit instanței unele elemente de identificare și personalizare a hărților referitoare la obiectivele strategice amplasate pe teritoriul României, cu atât mai mult cu cât din anul 1994 s-a trecut la simbolică NATO.

- O atenție deosebită trebuie acordată declarației din 12 februarie 2012 dată de gen. Ghițaș Gavril, locțiitor al șefului SMG, declarație prin care, la

cererea instanței de judecată, a explicat în detaliu conținutul rapoartelor ET 850/1999, 683/30 martie 1999, ET 1140/29 mai 1999, unele explicații fiind date pe alineate sau fraze din raport.

Din declarație și completarea la aceasta rezultă următoarele:

Suprafața de 100 ha a fost stabilită de structurile specializate ale armatei în concordanță cu prevederile regulamentelor militare, solicitarea inițială aparținând SMG, fiind implicată și Direcția Construcții și Domenii Militare.

Raportul nr. 683/1999 nu trebuie înțeles ca exprimând un punct de vedere negativ asupra oportunității construirii obiectivului de la Ștefănești, raportat la situația resurselor financiare și umane și a suprafețelor de teren.

Din raportul ET850/1999 nu trebuie să se înțeleagă că SMG renunță la acest obiectiv, cu atât mai mult cu cât exprima un punct de vedere din perspectivă financiară.

Nici acest martor nu a înțeles că se renunță la ideea punctului de comandă Ștefănești din perspectiva existenței sau inexistenței fondurilor necesare în timp de pace.

Începând din anul 2003 au apărut noutăți de strategie și concepție, pregătirea teritoriului pentru apărare trebuia făcută în colaborare și de comun acord cu partenerii NATO, în concordanță cu conceptul NATO.

Martorul știe că, printr-o scrisoare, s-a comunicat că terenul achiziționat rămâne la dispoziția Direcției Domenii și Construcții Militare până la momentul când i se va preciza destinația, ceea ce reprezintă dovada că SMG nu a renunțat la acest obiectiv.

- Ministrul apărării naționale nu a fost informat prin acest raport din 21 mai 1999, realizat la solicitarea Direcției Construcții și Domenii Militare, întrucât circuitul documentelor de acest gen în M.Ap.N. nu-l includeau și pe ministru.

Martorul Ghițaș Gavril a mai precizat că **politicile militare nu se schimbă de la un șef la altul al SMG**, iar procesul major de reformă a armatei române a început în perioada gen. Cioflină, a continuat în timpul gen. Degeratu și a celor care au venit după el. În realitate gen. Degeratu nu a ordonat niciodată oprirea demersurilor privind obiectivul de la Ștefănești, pentru că acesta a fost de acord cu propunerea formulată

de gen. Ghițaș, locțiitor al șefului SMG, ca terenul să rămână la dispoziția Direcției Domenii și Construcții Militare.

Mai mult de atât, nu trebuie neglijată observația aceluiași martor că toate demersurile menționate în rapoartele amintite mai sus sunt urmarea diligențelor SMG pentru asigurarea apărării teritoriului.

Un alt aspect esențial este cel al lipsei fondurilor necesare care a determinat nerealizarea obiectivului de la Ștefănești și nu din alte motive, iar strategiile militare ale României s-au realizat la finele anului 1999 – începutul anului 2000, în situația în care schimbul de terenuri cu George Becali s-a realizat la 4 iunie 1999.

Față de cele de mai sus, referitor la categoriile de persoane implicate și la cauzele și condițiile care au făcut imposibilă realizarea punctului de comandă de la Ștefănești, considerăm că se poate susține că nu ministrul Victor Babiuc a aprobat, doar cu câteva zile după numirea în funcție, proiectul Programului de pregătire operativă pentru apărare pentru perioada 1997 – 2000 sub nr. F2/00129 din 14 ianuarie 1997. Acest raport a fost întocmit de M.Ap.N. – SMG, din partea căruia a semnat Dumitru Cioflină, general de corp de armată, iar din partea Oficiului Central de Stat pentru Probleme Speciale de general de divizie Nicolae Popescu (decedat între timp).

Nu se confirmă că Programul de pregătire nu avea o justificare pentru nevoile operative ale forțelor sistemului național de apărare și că obiectivul de la Ștefănești ar fi fost inclus ca un obiectiv nou, fără avizul Statului Major General.

Deasemenea, se pot invoca declarațiile unor martori care au deținut, în timp, importante funcții în armata română, cum ar fi: ministrul **Gheorghe Tinca**, ministrul **Ioan Mircea Pașcu** și generalii **Popa Florentin, Săndulescu, Bucșe**, audiați la 5 ianuarie 2012, **Constantin Degeratu**, audiat la 10 ianuarie 2012 precum și **Stănășilă și Mincu**, audiați la 6 februarie 2012, **col. Cristian Crețu**, audiat la 10 ianuarie și alții.

Din declarațiile acestora rezultă următoarele aspecte esențiale:

- Pentru dezvoltarea punctului de comandă nu era suficientă suprafața de teren deținută la Ștefănești, așa cum s-a consemnat în Raportul ET683 din 30 martie 1999, care motivează necesitatea celor 100 ha de teren compact.

- Punctul de comandă Ștefănești a fost o cerință a Statului Major al Trupelor de Uscat, inclus, din dispoziția Direcției de Operații din SMG, în Programul de pregătire a teritoriului pentru apărare pentru perioada 1997 – 2000.

Competența de a realiza punctul de comandă aparținea în exclusivitate SMG, acesta fiind un obiectiv de importanță națională. Anterior, în anul 1991, s-a pus problema construirii acestui obiectiv la solicitarea șefului SMG, solicitare care a stat la originea concepției militare de realizare a acestui obiectiv.

- Afirmatia **gen. Degeratu**, fost șef al SMG în perioada 1997 – 1999, că acest obiectiv era „o chestiune minoră” a fost înlăturată de **gen. Ghițaș**, locțiitor al șefului SMG, în declarația din 16 februarie 2012.

*
* *

La filele 17 – 19 din motivele de recurs procurorul își exprimă nemulțumirea cu privire la audierile și conținutul declarațiilor din instanță ale inculpaților Babiuc Ioana, Becali George, Cioflină Dumitru și Babiuc Victor.

Se reproșează instanței că nu au fost elucidate unele aspecte, pentru fiecare în parte, așa cum sunt menționate la f. 17 – 19.

Considerăm că aceste critici nu sunt întemeiate pentru că și organul de urmărire penală are obligația să lămurească toate aspectele cauzei penale în faza cercetărilor.

Aceeași obligație profesională o avea și procurorul de caz, care ar fi trebuit să efectueze o urmărire penală completă. Aceste aspecte sunt ulterioare audierii inculpaților în faza urmăririi penale. În cazul inculpatului Babiuc Victor, acesta a formulat mai multe memorii depuse la dosar și am sesizat instanței de judecată că aceste memorii au fost ignorate.

Babiuc Ioana nu putea să răspundă la problema care era de competența notarului și anume: aceasta, cunoscând că inc. Becali este căsătorit, nu ar fi trebuit să semneze contractul cu acesta pentru că el nu avea mandat de vânzare din partea soției; de ce a cumpărat terenul fără a verifica documentele de proprietate ale vânzătorului; modalitatea de stabilire a prețului de vânzare – cumpărare; cum s-a

manifestat ca proprietar al terenului și dacă a întreprins o serie de demersuri la autoritățile financiare, fiscale, cadastru ș.a.

Deasemenea, **în cazul inc. Becali George** procurorul de caz este nemulțumit pentru audierea lui, declarația nelămurind împrejurările în care s-a încheiat contractul de vânzare – cumpărare cu Babiuc Ioana.

În cazul **inc. Cioflină Dumitru și Babiuc Victor** procurorul de caz este nemulțumit de atitudinea inc. Cioflină, care a invocat principiul asumării răspunderii iar instanța a preluat această motivare. În cazul lui Babiuc Victor se reproșează că acesta se prevalează de o serie de avize ale direcțiilor de specialitate din minister, avizele Ministerului Justiției, dar nu i s-a solicitat să lămurească natura juridică a acestor avize.

În sfârșit, considerăm că toate aceste critici sunt neîntemeiate pentru că, așa cum am arătat mai sus, și procurorul de caz avea timp, în mai bine de 18 luni, să afle răspuns la aceste întrebări.

Cu privire la audierea inc. Babiuc Victor trebuie să reținem următoarele:

- Documentele referitoare la schimbul de terenuri sunt Hotărârea CSAT nr. 9/1997 pentru construirea unui PC la Ștefănești pentru trupele de uscat; corespondența dintre SMG și DCIM referitoare la acest PC; ordinul dat de SMG pentru a se lua toate măsurile pentru îndeplinirea hotărârii CSAT; acordul dat de structurile din M.Ap.N. pentru efectuarea schimbului, inclusiv Statul Major al Aviației, care avea în administrare Ferma Roșia; solicitarea SMG referitoare la necesarul de 100 ha; expertiza Vasiloiu precum și propunerea structurilor M.Ap.N. pentru schimbul de terenuri.

- Regimul juridic al terenurilor administrate de M.Ap.N. a fost stabilit de Direcția Legislativă și Contencios împreună cu Direcția Construcții și Infrastructuri Militare.

- Documentele care au stat la baza schimbului de terenuri au fost prezentate notarului public și sunt depuse la dosar, ca de altfel și avizele direcțiilor din minister și ale altor structuri consultate aparținând M.Ap.N.

- Referitor la accesul, la 28 august 1998, al inc. Babiuc George în minister, acesta nu a fost încuviințat de ministru, cu atât mai mult cu cât nu este vorba de „o audiență la ministru”, oferta fiind lăsată la ofițerul de serviciu.

- Instanța de recurs trebuie să cunoască inexistența unor întâlniri între Becali și Babiuc Victor cât acesta a fost ministrul apărării (decembrie 1996 – martie 2000), iar prima discuție între ei a avut loc la instanță în februarie 2012.

Oricum, dacă procurorul avea neclarități, în cele peste 18 luni putea să apeleze la modalitatea procedurală a citării și audierii lui Babiuc Victor.

*
*
*

În dosar nu poate fi demonstrată „graba” cu care s-a făcut schimbul pentru că oferta a fost din 28 august 1998 iar schimbul s-a realizat la 4 iulie 1999, interval de timp în care s-au desfășurat o serie de activități menționate mai sus (f. 89 sentința penală).

La f. 14 din motivele de recurs se susține că instanța de fond nu a dorit să lămurească dacă regimul juridic al terenului era cel de domeniu public, cu referire la adresa semnată de martorul Flavius Baias.

Considerăm că acest aspect trebuia elucidat în faza urmăririi penale, astfel încât să ofere instanței de judecată argumente pentru realizarea unui proces echitabil și în concordanță cu exigențele art. 5 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (f. 14 motive de recurs).

La f. 15 din motivele de recurs se etalează gesturile unor generali față de martorul gen. Săndulescu Ion, șeful SMG al Aviației. Se susține că acesta a suferit constrângeri psihice, deși este edificatoare declarația acestui general, care, la 5 ianuarie 2012, a precizat instanței că „s-a aprobat de către CSAT construirea unui obiectiv militar, poziția noastră a fost favorabilă, personal considerând că opoziția față de hotărârea CSAT constituie un act de indisciplină grav”.

Instanța, examinând întregul material probator administrat în cursul urmăririi penale (f. 75 sentință), citează din declarația martorului Rațiu Adrian, secretar general al M.Ap.N., „faptul că nu am fost supus niciodată vreunor **constrângeri sau presiuni** pentru a emite acte sau puncte de vedere”. Martorul mai precizează că a avut foarte multe contacte cu ministrul, comunicarea fiind instituțională.

Tot la f. 75 instanța constată că în cauză a existat avizul Direcției Legislative și Contencios precum și avizul de legalitate a schimbului propus prin raportul A3555 din 6 aprilie 1999, concluzionând că învinuirile formulate de procuror în sensul că învinuitul Babiuc ar fi avizat efectuarea schimbului în absența acestora nu sunt demonstrate.

La f. 90 din sentință instanța concluzionează că niciuna dintre acuzațiile aduse inc. Babiuc Victor sub încadrarea de abuz în serviciu în formă calificată nu se confirmă, chiar și în ipoteza în care terenul ar fi aparținut statului, în cauză nefiind întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de abuz în serviciu sub aspectul laturii obiective.

* * *

**Infrațiunea de dare și luare de mită având ca obiect
un teren în suprafață de 700 m²**

În opinia apărării soluția de achitare pronunțată de instanță pentru infrațiunea de luare de mită de către Babiuc Victor și complicitate la luare de mită a inculpatei Babiuc Ioana este temeinică și legală.

În sensul celor de mai sus a se vedea, pe de o parte motivele de recurs (f. 60 – 62) și, pe de altă parte, motivarea instanței de la f. 104 – 110.

Pentru a ajunge la această soluție reținem următoarele:

- Babiuc Ioana a declarat că în anul 1997 a dorit să cumpere un teren în zona de nord a capitalei și, în acest scop, a contactat mai mulți proprietari și intermediari. Astfel, a avut informații de la numitul Mihai care intermedia vânzări de terenuri, pentru ca, în cele din urmă, să-i recomande două terenuri în zone lipsite de utilități. Ea a optat pentru un teren de 700 m² la prețul de 5 milioane lei.

- Inculpata nu-l cunoștea pe Becali George, dar l-a întâlnit la notariat, unde i-a plătit prețul stabilit.

- Babiuc Victor nu a avut cunoștință despre intenția și finalizarea cumpărării terenului întrucât era divorțat, fiica fiind încredințată mamei când avea vârsta de 5 – 6 ani, iar după ce tatăl său s-a recăsătorit relațiile erau distante și ocazionale.

- Aceste aspecte se regăesc și în declarația inc. Babiuc Victor.

Inc. Becali George a arătat că nu își mai amintește detaliile încheierii contractului, că în acea perioadă vindea și cumpăra terenuri prin intermediari, iar pentru un teren de doar 700 m² se prezenta la notar pentru semnarea actelor.

La dosar au fost depuse mai multe contracte din care rezultă prețurile practicate pentru vânzarea de terenuri în cazul unor persoane din anturajul inculpatului sau prieteni cu acesta. Se fac referiri la persoane cu notorietate, cum ar fi **Gheorghe Hagi și Anghel Iordănescu**.

Văzând prețurile de vânzare ale unor terenuri în cazul a cel puțin 9 persoane nu se poate argumenta „**că prețul contractului încheiat cu Babiuc Ioana este de natură a demonstra acuzațiile de dare de mită, luare de mită și complicitate la aceasta**”.

În mod greșit se susține că inc. Babiuc Ioana nu și-a exercitat dreptul de proprietate față de terenul achiziționat în relațiile cu autoritățile statului în domeniu.

La dosar este o **comunicare a Primăriei Voluntari** din care rezultă că inculpata are rolul fiscal nr. 9383 în str. Erou Iancu Nicolae, parcela 286, teren în suprafață de 700 m², cumpărat prin contractul nr. 1340 din 7 iulie 1998 (f. 1 – 3 vol. 20 d.u.p.).

Primăria a trimis procurorului o copie certificată a acestui contract.

Inculpata a transcris contractul de vânzare – cumpărare în Registrul de transcripțiuni imobiliare al Judecătoriei Buftea la poziția nr. 9744 din 13 august 1998.

Experții, în cursul urmăririi penale, au constatat că terenul este îngrădit cu un gard din beton spre alte proprietăți și cu un segment de gard din plasă de sârmă spre stradă (f. 278 vol. 8 d.u.p.).

Instanța consideră că argumentele procurorului nu se confirmă, acuzația fiind rămasă la nivelul unor supoziții.

În **cronologia faptelor** trebuie reținut că oferta formulată de Becali George către M.Ap.N. și nu către ministru este ulterioară (cam după două luni) vânzării terenului către inc. Babiuc Ioana (**contractul de vânzare este din 7 iulie 1998, oferta a fost făcută în septembrie 1998, iar schimbul de terenuri cu Becali George s-a făcut în 4 aprilie 1999**).

Și din această împrejurare rezultă că nu a existat un consens între inculpați pentru ca Babiuc Victor să fie beneficiarul unui teren ca suprafață și valoare relativ modeste, pe câmp și fără utilități care să-l fi tentat pe inc. Babiuc Victor și aceasta, în cele din urmă, să consimtă la un schimb de terenuri de peste 20 ha la valoarea aproximativă de 500.000 USD.

Instanța de judecată, la f. 110, în motivarea soluției de achitare reține:

Disproporția vădită dintre folosul ce se susține de procuror că a fost primit de Babiuc Victor prin intermediul fiicei lui și cel obținut de Becali George. Acesta este un element peste care nu se poate trece și care, în opinia instanței, nu sprijină ipoteza pe care a fost construită învinuirea.

*
* * *

În cele ce urmează cităm din decizia penală nr. 448 din 19 decembrie 2011 a Completului de 5 judecători în dosarul nr. 8948/1/2011 (inculpați Păcuraru și Morega) :

„Infrațiunea de dare de mită constă, potrivit art. 255 alin. 1 C.p., în promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în modurile și scopurile arătate de art. 254 C.p.

În ce privește elementul material al infracțiunii de luare de mită, aceasta poate consta fie într-o acțiune (pretindere, primire sau acceptarea promisiunii), fie într-o inacțiune (nerespingerea promisiunii), cerința esențială fiind însă ca banii sau celelalte foloase pretinse, primite ori promise să aibă un caracter de retribuție, adică să constituie plata sau răsplata în vederea efectuării de către funcționar a unui act determinat, arătat în mod explicit de către mituitor.

În acest context, prima instanță a apreciat că nu doar actul privitor la îndatoririle de serviciu ale funcționarului sau actul contrar acestor îndatoriri trebuie să fie determinat de către mituitor, ci și plata oferită, primită sau făgăduită funcționarului.

Aceasta, pentru că stabilirea caracterului de retribuție a banilor sau foloaselor presupune existența unei anumite proporții între actul privitor la atribuțiile de serviciu sau contrar acestora și răsplata, în raport de care se poate aprecia dacă, din punct de vedere subiectiv, funcționarul a realizat sau nu că primește sau acceptă promisiunea unei retribuții”.

În cele din urmă instanța constată că **nu s-au administrat probe sigure, certe și decisive de natură să înlăture orice îndoială, așa cum am susținut în apărare invocând decizia nr. 3465 din 27 iunie 2007 a ÎCCJ – Secția Penală.**

Deasemenea, instanța a mai argumentat soluția de achitare a inculpaților dând eficiență principiului *in dubio pro reo*.

Învinuirile de mai sus au fost construite cu rea credință de către procuror, deoarece avea la dosar toate datele care **nu au răsturnat prezumția de nevinovăție**, așa cum este consacrată în art. 5² C.p.p.

În cele din urmă, solicităm instanței să respingă recursul DNA ca nefondat și să mențină hotărârea atacată, conform art. 385¹⁵ pct. 1 lit. b C.p.p., deoarece nu sunt întrunite elementele infracțiunilor de dare și luare de mită, inclusiv cea de complicitate la luare de mită.

Procurorul, în rechizitoriu, la f. 257, a dispus **neînceperea urmăririi penale față de numitul Becali George pentru dare de mită**, constatând că a intervenit prescripția răspunderii penale.

La termenul din 14 mai 2013 **Complețul de 5 judecători a constatat că părțile nu mai au de formulat cereri noi și s-a trecut la dezbaterea recursului, conform art. 385¹³ C.p.p.**

1. Am solicitat instanței să examineze și să se pronunțe asupra procedurii folosit de președintele României, contrar art. 100 din Constituție României, care prevede că *„în exercitarea atribuțiilor sale, președintele României emite decret care se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistența decretului”*.

În practică se constată că președintele omite să emită un act juridic în exercitarea atribuțiilor sale sau refuză publicarea acestuia în Monitorul Oficial al României. În astfel de situații, se menționează în opinia de specialitate privind neconstituționalitatea deciziilor președintelui României, ne găsim în fața unui act juridic (decret) care, din cauza nepublicării sale, nu poate produce efecte juridice.

Opinia de specialitate din care am citat mai sus aparține **prof. univ. dr. Ioan Vida, fost președinte al Curții Constituționale, pe care am depus-o la dosar.**

În finalul opiniei de specialitate autorul precizează că absența decretului prezidențial prin care sunt sesizate autorități menționate în Legea nr. 115/1999 privind respobabilitatea ministerială, când este vorba de un fost membru al guvernului, cerându-se începerea urmăririi penale, este lipsită de efecte juridice.

Ipoteza de mai sus nu trebuie confundată cu aceea care a determinat sentința nr. 875 din 16 iunie 2011, când s-a dispus restituirea cauzei procurorului pentru nelegala sesizare a președintelui României în vederea exercitării dreptului acestuia de a cere urmărirea penală a unui ministru în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 115/1999.

Absența decretului prezidențial, nepublicat în Monitorul Oficial, impune invocarea situației prevăzute de art. 10 lit. f C.p.p., când lipsește „o altă condiție prevăzută de lege necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale”. În cazul în care instanța acceptă acest argument ne aflăm în situația prev. de art. 11 pct. 2 lit. b rap. la art. 10 lit. f C.p.p., în care este de a se dispune încetarea procesului penal.

2. Procurorul, în motivele de recurs și în susținerea orală a acestora, nu s-a pronunțat cu privire la contractele de vânzare – cumpărare sau contractele de schimb contestate de DNA, M.Ap.N. și Ministerul Finanțelor ca reprezentant al statului, **având posibilitatea să ceară constatarea nulității acestor acte juridice.**

3. Prin HG. nr. 645 din 20.06.2002, Statul român a pus în circuitul civil terenurile primite de la Becali George ca urmare a schimbului de terenuri cercetat de DNA către autoritățile administrației locale din Ștefăneștii de Jos sau Voluntari, jud. Ilfov.

4. Terenul dat la schimb la 4 iunie 1999 nu era proprietate de stat și nu aparținea domeniului public al statului, terenul fiind folosit numai pentru agricultură.

5. Ne menținem argumentele referitoare la neîntrunirea elementelor constitutive ale infracțiunilor pentru care a fost cercetat și trimis în judecată Babiuc Victor, solicitând instanței să coreleze această situație cu aceea argumentată în opinia separată a **judecătorului Ștefan Pistol, care susține opinia majoritară pentru achitare invocând eroarea de fapt așa cum este definită în art. 51 C.p. cu trimitere la art. 10 lit. e C.p.p. ca temei al achitării.**

6. Raportul adresat către CSAT are, pe prima pagină, semnătura lui Babiuc Victor, ministrul apărării, pentru că **Ion Iliescu, președintele României înainte de Emil Constantinescu**, a cerut ca documentațiile adresate CSAT să fie semnate de conducătorul ministerului sau autorității inițiatoare. Această semnătură nu trebuie interpretată decât ca o condiție pentru înaintarea lucrării respective la CSAT. Victor Babiuc, ca și Gheorghe Tinca, era persoana civilă, oameni politici care trebuiau să înfăptuiască, prin structurile din subordine, politica guvernului român în domeniul apărării naționale. A se vedea declarația gen. Ghițaș, care a explicat de ce ministrul nu era inclus pe circuitul unor anumite documente.

7. Am făcut referire, în cazul infracțiunii de luare de mită presupusă a fi săvârșită, la un pasaj din **decizia nr. 448/2011 a Completului de 5 judecători** unde se fac referiri la caracterul de retribuție al mitei care să constituie plata sau răsplata conduitei frauduloase a funcționarului.

Tot aici arăt că în unele familii pot să apară incidente care să determine despărțirea soților și **relația dintre copii și părinți să fie una distantă, rece, chiar dezinteresată.**

Ar fi de menționat că monotonia din vocea inculpatei Ioana Babiuc nu este o probă de vinovăție în stabilirea complicității ei la luarea de mită de către Victor Babiuc, așa cum nu este o probă de vinovăție existența sau inexistența gardului împrejmuit al terenului de 700 m.p.

Solicit instanței să nu treacă peste acei mulți ani de anchetă în jurul acestui teren, care nu a determinat-o pe Babiuc Ioana să realizeze acolo o gospodărie.

Față de cele de mai sus, solicităm instanței să mențină soluțiile dispuse prin sentința recurată întrucât recursul DNA nu este convingător și nu reușește să răstoarne prezumția de nevinovăție. Recursul este nefondat în sensul art. 385¹⁵ pct. 1 lit. b C.p.p.

Pentru inculpat,

Avocat Viorel Spânu